

Darsning texnologik xaritasi

Фан		MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TA'LIM-TARBIYA JARAYONINI TASHKIL ETISH
O'quv dasturidagi joyi (tartib raqami)		3.1.2 -mavzu Bolalarni jamoaga moslashtirish va ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish yo'llari. (2 soat amaliy mashg'ulot).
Dars mavzusi		Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ijtimoiy pedagogika tamoyillari. Bolalarni jamoaga moslashtirish jarayonini boshqarish bosqichlari va uning tarbiyachilar faoliyatidagi ahamiyati. Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda innovatsion pedagogik yondashuvlar. Bolalarning ijtimoiy moslashuvini kuzatish va baholash usullari: metodik yondashuvlar va amaliy tavsiyalar.
Davomiyligi		2 soat
Darsning maqsadi		Bolalarni jamoaga moslashtirish va ijtimoiy ko'nikmalarini shakllantirish bo'yicha amaliy mashg'ulotlarda, tinglovchilarga bolalar bilan samarali ishlashda ijtimoiy pedagogika tamoyillarini, innovatsion pedagogik yondashuvlarni va metodik usullarni o'rgatish. Shuningdek, ijtimoiy moslashuv jarayonini boshqarish bosqichlarini, bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishning amaliy usullarini va ularni baholashning samarali metodlarini qo'llash orqali tinglovchilarga bolalarning ijtimoiy moslashuvini kuzatish va baholash bo'yicha zarur bilim va ko'nikmalarni taqdim etish.
Kutilayotgan natija:	Bilim	Bolalarni jamoaga moslashtirish va ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy asoslari. Ijtimoiy pedagogika tamoyillari va ularning maktabgacha ta'limda qo'llanilishi.

		<p>Innovatsion pedagogik yondashuvlar va ularning ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishdagi roli.</p> <p>Bolalarning ijtimoiy moslashuvini kuzatish va baholash usullari.</p>	
	Ko'nikma	<p>Bolalarni ijtimoiy jamoaga muvaffaqiyatli moslashtirish jarayonini boshqarish.</p> <p>Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish bo'yicha samarali pedagogik metodlarni qo'llash.</p> <p>Bolalarning ijtimoiy moslashuvini amaliy tarzda kuzatish va baholash.</p> <p>Innovatsion pedagogik yondashuvlarni amaliyotda qo'llash orqali bolalar bilan ishlashda moslashuvchanlik ko'nikmalarini rivojlantirish.</p>	
	Malaka	<p>Bolalarning ijtimoiy moslashuvini boshqarish va ularni jamoaga integratsiya qilishda samarali pedagogik faoliyatni amalga oshirish.</p> <p>Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda metodik yondashuvlarni muvaffaqiyatli qo'llash.</p> <p>Pedagogik faoliyatni individuallashtirish va bolalar bilan ishlashda zarur ko'nikmalarni rivojlantirish.</p>	
Darsning jihozi			
Didaktik materiallar		<p>Taqdimot slaydlar; Kutilmalar varaqasi; Tayanch atamalar tarqatmasi; Savollar yoki vazifalar yozilgan kartochkalar; Tushuncha yoki savol kartochkalari; plakatlari; O'z-o'zini baholash varaqalari.</p>	
Ta'limning texnik vositalari		<p>Mavzuga oid slaydlarni namoyish qilish uchun texnik vositalar</p> <p>(AKT), flipchart, A-4, marker stikerlar, qog'ozlar, taymer.</p>	
Dars mazmuni			
T.r.	Bosqichlar	vaqt	Metod va faoliyatning tavsifi

1	Kirish. Tashkiliy qism:	10 minut	Guruhli muhokama “Ijtimoiy pedagogika nimani o’rganadi”.
2	Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ijtimoiy pedagogika tamoyillari.	15 minut	<p>Mini ma’ruza, sugbat, savol-javob.</p> <p>Diqqat bilan tinglash va asosiy tushunchalarni qayd etish. Ma’ruzada keltirilgan ta’riflar va misollarni eslab qolishga harakat qilish. Tinglovchining bilimini boyitishga yo’naltirilgan savollarni tayyorlash.</p> <p>Faol qatnashib, mavzu yuzasidan o’z fikrlarini ifodalash. Pedagogik mahorat va kompetentlikni oshirish bo’yicha real hayotdan misollar keltirish. Guruh ichida fikr almashish va o’z tajribasini bo’lishish. O’rgatilgan tushunchalar bo’yicha berilgan savollarga javob berish.</p> <p>O’zi tushunmagan yoki aniqlashtirish kerak bo’lgan joylar bo’yicha savol berish. Tinglovchilardan boshqa ishtirokchilarning javoblarini tahlil qilish va qo’shimchalar kiritish.</p>
3	Bolalarni jamoaga moslashtirish jarayonini boshqarish bosqichlari va uning tarbiyachilar faoliyatidagi ahamiyati.	15 minut	<p>Venn diagrammasi metodi. Metodni o’rganish uchun darsga tayyorlanish. Metodning asosiy maqsadini, diagrammani qanday to’ldirishni va uning taqqoslashdagi ahamiyatini tushunish.</p> <p>O’zining ilgari o’rgangan bilimlari bilan Venn diagrammasini qanday ishlatishni o’rganadi, diagrammaning ikki yoki undan ortiq element o’rtasidagi farq va o’xshashliklarni ko’rsatishini tushunish.</p> <p>O’rgangan metodni amaliy mashg’ulotda qo’llashga harakat qiladi. Diagrammadagi har bir qismni to’g’ri va aniq to’ldirish</p>

			<p>uchun, tegishli tushunchalarni kiritishda diqqat bilan ishlash.</p> <p>Tarbiyachi diagrammani yaratishda, ko'rsatilgan o'quv maqsadiga muvofiq, o'z bilimini samarali ishlatadi va diagrammaga to'g'ri ma'lumotlar kiritish orqali izlanish.</p> <p>diagramma orqali tushunishga harakat qilish va boshqa tinglovchilar bilan fikr almashish. O'xshashliklar va farqlarni topishda o'z bilimlarini boshqalar bilan baham ko'rish.</p> <p>Diagrammada o'zaro farqlash va umumiylikni topish muhim bo'lgan masalalarda, o'z fikrlarini aniq ifodalashga va boshqalar bilan muhokama qilishga intilish. Tiyachi tuzilgan diagrammada ma'lumotlarning to'g'riligini tekshirish.</p> <p>Tahlil davomida, diagrammaning ikki qismi o'rtasidagi farqlarni ko'rib chiqishi va ularning umumiyligi haqida xulosa qilish. Dars oxirida, tarbiyachi Venn diagrammasi metodini o'rganish jarayonini tahlil qiladi va qanday qilib bu metodni o'z pedagogik faoliyatida qo'llashni rejalashtiradi.</p> <p>O'zgarishlarni va yangi ko'nikmalarni o'z faoliyatiga kiritish uchun fikr yuritadi.</p>
4	Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda innovatsion pedagogik yondashuvlar.	15 minut	<p>"Clustering" metodi</p> <p>"Clustering" metodining mohiyatini tushunishi. U metodning asosiy prinsiplarini, ya'ni mavzularni yoki tushunchalarni guruhlash va ularning o'zaro bog'lanishlarini aniqlashi. Darsda qanday qilib yangi tushunchalarni,</p>

			<p>fikrlarni yoki g'oyalarni birlashtirish va ularni o'rganish uchun guruhlashtirishni rejalashtirish. Metodni amalda qo'llashga kirishish. O'zi uchun mos mavzularni yoki tushunchalarni aniqlash va ularni guruhlashni boshlash. "Clustering" metodini qo'llashda tinglovchi asosiy tushunchalarni alohida guruhlarga ajratib, ular orasidagi aloqalarni va farqlarni aniqlashi. Guruhlar bilan birgalikda ishlaydi va o'zining fikrini, tushunchasini guruhga taqdim etishi. Har bir guruh o'z tarkibidagi tushunchalarni yoki g'oyalarni ko'rib chiqishi va ular orasidagi bog'lanishlarni aniqlash. Guruh bo'lib ishlashda, tinglovchi o'z bilimlarini boshqalar bilan baham ko'radi va o'zaro fikr almashishda ishtirok etadi. Tinglovchi guruhdagi boshqa a'zo yoki hamkasblar bilan fikr almashadi va tushunchalarni guruhlash jarayonida yangi bilimlar oladi. Guruhlash jarayonida o'zaro farqlarni va o'xshashliklarni aniqlashda qatnashadi, muloqot orqali o'z fikrini ifodalaydi va boshqalarning fikrlarini tinglaydi. O'z guruhlashtirgan tushunchalarini baholaydi va ularning to'g'riligini tekshiradi. Dars oxirida, tinglovchi o'z o'rganish jarayonini tahlil qiladi, metodni qanday qo'llaganini, qanday yangi bilimlar olganini va bu metodni o'z pedagogik faoliyatida qanday ishlatishi mumkinligini ko'rib chiqadi.</p>
	<p>Bolalarning ijtimoiy moslashuvini kuzatish va baholash usullari: metodik</p>	<p>15 minut</p>	<p>"Fishbone Diagram" metodi</p> <p>Tinglovchi "Fishbone Diagram" metodining asoslarini o'rganadi. U diagramma yordamida muammo va</p>

	yondashuvlar va amaliy tavsiyalar.	<p>uning sabablarini aniqlashning ahamiyatini tushunadi.</p> <p>Darsda metodning qanday ishlashini, diagrammada sabablar va natijalarni qanday ajratishni o'rganadi. Tinglovchi diagrammaning turli qismlarini (asosiy tayanch, sabablar, va boshqalar) tushunadi. Tinglovchi metodni amalda qo'llashga kirishadi. U o'zi uchun berilgan muammoni aniqlaydi va "Fishbone Diagram" yordamida bu muammoga olib keluvchi sabablarni tizimlashtiradi.</p> <p>Diagramma yordamida, tinglovchi muammo yoki holatni aniqlab, uning asosiy sabablarini turli kategoriyalar (masalan, odamlar, jarayonlar, vositalar, atrof-muhit va boshqalar) bo'yicha guruhlaydi. Tinglovchi diagramma orqali muammo yoki holatni tahlil qiladi. U sabablar va natijalarni aniq ajratadi va diagramma yordamida muammolarni vizual tarzda ko'rsatadi.</p> <p>Tinglovchi o'z tahlilida diagramma yordamida sabablar o'rtasidagi bog'liqliklarni va ularning natijalarga ta'sirini aniqlaydi.</p> <p>Tinglovchi diagrammani yaratishda va muammolarni tahlil qilishda guruh bo'lib ishlaydi. U o'zining fikrlarini va tahlilini boshqalar bilan muhokama qiladi.</p> <p>Muloqot orqali, tinglovchi diagrammada ko'rsatilgan sabablar va natijalar bo'yicha o'zaro fikr almashadi va yangi tushunchalarni o'rganadi. Dars oxirida, tinglovchi diagramma yordamida o'rgangan metodni baholaydi va qanday</p>
--	------------------------------------	--

			<p>qilib bu metodni amaliyotda qo'llash mumkinligini tahlil qiladi.</p> <p>Tinglovchi o'z tahlilini ko'rib chiqadi, diagramma asosida to'plangan ma'lumotlarni qayta tekshiradi va o'rgangan bilimlarini pedagogik faoliyatda qanday qo'llashni rejalashtiradi.</p>
5.	Introspeksiya	10 minut	<p>Mavzuning dolzarbligi, Ijtimoiy pedagogika tamoyillari, Bolalarni jamoaga moslashtirish jarayoni, Innovatsion pedagogik yondashuvlar, tarbiyachilarning o'z-o'zini rivojlantirishi, mavzuni chuqur tahlil qilish.</p>

3.1.2 -mavzu Bolalarni jamoaga moslashtirish va ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish yo'llari. (2 soat amaliy mashg'ulot).

REJA:

1. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ijtimoiy pedagogika tamoyillari.
2. Bolalarni jamoaga moslashtirish jarayonini boshqarish bosqichlari va uning tarbiyachilar faoliyatidagi ahamiyati.
3. Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda innovatsion pedagogik yondashuvlar.
4. Bolalarning ijtimoiy moslashuvini kuzatish va baholash usullari: metodik yondashuvlar va amaliy tavsiyalar.

Tayanch atamalar: Ijtimoiy pedagogika tamoyillari, jamoaga moslashuv bosqichlari, individual yondashuv, dinamik rivojlanish, innovatsion pedagogika, ijtimoiy ko'nikmalar, moslashuvni kuzatish, metodik yondashuvlar, gamifikatsiya, interfaol usullar, jamoaviy faoliyat, diagnostik testlar, moslashuv qiyinchiliklari, baholash kartalari, ijtimoiy integratsiya, o'yin texnologiyalari, psixologik qo'llab-quvvatlash, ota-ona hamkorligi, bolalar jamoasi, shaxsiy rivojlanish.

1. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ijtimoiy pedagogika tamoyillari.

Maktabgacha ta'lim bosqichi bolalar hayotidagi eng muhim davrlardan biri bo'lib, bu davrda shaxsning asosiy axloqiy, ijtimoiy va intellektual qirralari shakllanadi. Shu bois ijtimoiy pedagogikaning tamoyillari maktabgacha ta'lim muassasalarida bolaning barkamol rivojlanishini ta'minlash uchun muhimdir.

Ijtimoiy pedagogika bu – shaxsning rivojlanishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy jarayonlarni o'rganish va boshqarishga yo'naltirilgan fan. Ushbu fan maktabgacha yoshdagi bolalarni har tomonlama rivojlantirishda o'zining asosiy tamoyillariga tayanadi.

Maktabgacha ta'limda ijtimoiy pedagogika tamoyillari bolaning shaxsiy rivojlanishini, uning jamiyatda muvaffaqiyatli moslashishini va ma'naviy-axloqiy sifatlarini shakllantirishni maqsad qilgan. Quyida ushbu tamoyillar kengroq tahlil qilinadi:

Individuallashtirish va shaxsiy yondashuv tamoyili. Bu tamoyil har bir bolaning o'ziga xosligi, qobiliyatlari, qiziqishlari va ehtiyojlarini inobatga olishni nazarda tutadi.

Mohiyati: Bola rivojlanishining biologik va psixologik jihatlarini hisobga olib, unga mos metodik uslublarni qo'llash.

Amaliy qo'llash: Har bir bola uchun individual rivojlanish dasturini ishlab chiqish.

Misol: Ijodga qiziqadigan bolalarga rasm chizish va qo'l mehnati mashg'ulotlarini tashkil etish.

Tabiiylik tamoyili

Bu tamoyil bolani tabiat bilan uyg'un tarzda rivojlantirishni o'z ichiga oladi.

Mohiyati: Bolaning fiziologik va psixologik xususiyatlarini tabiiy rivojlanish jarayonida qo'llab-quvvatlash.

Amaliy qo'llash: Bolalarni atrof-muhit bilan tanishtirish, ularda ekologik madaniyatni shakllantirish.

Misol: Tabiat qo‘ynida ekskursiyalar uyushtirish yoki gul ekish jarayonida bolalarni faol ishtirok ettirish.

Hamkorlik tamoyili - Hamkorlik tamoyili o‘qituvchi, ota-ona va bolaning o‘zaro muloqotini tashkil etishga asoslanadi.

Mohiyati: Bola tarbiyasi jarayoniga barcha ishtirokchilarni birlashtirish va ularning bir xil maqsadga intilishini ta‘minlash.

Amaliy qo‘llash: Ota-onalar uchun maxsus seminarlar o‘tkazish va bolaning uy sharoitidagi rivojlanishini kuzatish.

Ijtimoiylashuv tamoyili - Bu tamoyil bolalarning jamiyat hayotiga moslashishini o‘z ichiga oladi.

Mohiyati: Bolalarda axloqiy, madaniy va ijtimoiy qoidalarini shakllantirish.

Amaliy qo‘llash: Guruh mashg‘ulotlari orqali bolalarda birga ishlash va muomala qilish ko‘nikmalarini rivojlantirish.

O‘yin va faoliyatga yo‘naltirish tamoyili Bu tamoyil bolalarning yoshiga mos ravishda faoliyatni tashkil qilishni talab etadi.

Mohiyati: O‘yin bolaning tabiiy faoliyat turi bo‘lib, uning rivojlanishiga yordam beradi.

Amaliy qo‘llash: Didaktik o‘yinlar, rolli o‘yinlar va ijodiy mashg‘ulotlarni ta‘lim jarayoniga kiritish.

Tarbiya va ta'limning yaxlitligi tamoyili

Bu tamoyil bolani rivojlantirishda ta'lim va tarbiyani bir butun jarayon sifatida qarashni talab qiladi.

Mohiyati: Bolalarning bilim olish va axloqiy sifatlarini shakllantirish bir-biri bilan bog‘liq bo‘lishi kerak.

Amaliy qo‘llash: Har bir mashg‘ulotda axloqiy qoidalar bilan bog‘liq ma‘lumotlarni kiritish.

Innovatsionlik tamoyili

Zamonaviy ta'lim jarayoniga innovatsion texnologiyalarni qo‘llash zaruriyati.

Mohiyati: Bolalarni kelajak jamiyat talablariga moslashtirish va ularning qiziqishini oshirish.

Amaliy qo'llash: Elektron ta'lim vositalaridan foydalanish, interfaol doskalar yordamida o'qitish.

Madaniy kontekst tamoyili

Bu tamoyil mahalliy va milliy madaniyatni ta'lim jarayoniga integratsiya qilishni o'z ichiga oladi.

Mohiyati: Bolalarni o'z milliy qadriyatlari va urf-odatlarini asosida tarbiyalash.

Amaliy qo'llash: Milliy bayramlar, xalq ertaklari va o'yinlari orqali madaniy tarbiya berish.

Ijtimoiy pedagogikaning tamoyillari maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim va tarbiya jarayonini samarali tashkil etish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Bu tamoyillar quyidagi asosiy maqsadlarga xizmat qiladi:

Bolaning shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash.

Jamiyatning axloqiy va madaniy qadriyatlarini bolalar ongiga singdirish.

Har tomonlama rivojlangan, ijtimoiy faol va ijodiy fikrlaydigan avlodni shakllantirish.

Mazkur tamoyillarni to'g'ri qo'llash nafaqat bolalar rivojlanishiga, balki butun jamiyatning madaniy va axloqiy taraqqiyotiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

2. Bolalarni jamoaga moslashtirish jarayonini boshqarish bosqichlari va uning tarbiyachilar faoliyatidagi ahamiyati.

Bolalarni jamoaga moslashtirish – bu bola shaxsiyati bilan yangi ijtimoiy muhit o'rtasidagi muvofiqlikni ta'minlash jarayoni bo'lib, u bir necha bosqichda amalga oshadi. Ushbu jarayon quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

Tanishuv bosqichi

Bu bosqich bolalar va tarbiyachi uchun o'zaro tanishuv davri bo'lib, asosiy vazifa bolaning yangi muhitga moslashishiga yordam berishdir.

Tarbiyachi vazifalari:

Bolani diqqat bilan kuzatish va uning xulq-atvorini tahlil qilish.

Bola bilan birinchi muloqotlarda unga samimiy va ishonchli munosabat bildirish.

Jamoaning umumiy qoidalarini oddiy va tushunarli shaklda tushuntirish.

Amaliy misollar:

Guruhdagi har bir bolaga qiziqarli savollar berish.

O'yinlar orqali bolalarni bir-birlari bilan tanishtirish.

Moslashuv bosqichi

Bu bosqichda bola yangi muhit va guruh qoidalariga o'rganadi.

Tarbiyachi vazifalari:

Bolaning hissiy holatini nazorat qilish.

Guruhda ijobiy psixologik muhit yaratish.

Bola qiyinchiliklarga duch kelganda unga yordam berish.

Integratsiya bosqichi

Bola jamoaning faol a'zosi bo'lib, guruh faoliyatida faol ishtirok eta boshlaydi.

Tarbiyachi vazifalari:

Bolalarning o'zaro muloqotini rag'batlantirish.

Guruhdagi har bir bolaga e'tibor qaratish.

Jamoaning ijtimoiy va axloqiy qadriyatlarini bolaga singdirish.

Mustahkamlash bosqichi

Bu bosqichda bola o'z o'rnini topadi va o'zini jamoadagi faoliyatning bir qismi sifatida anglaydi.

Tarbiyachi vazifalari:

Bola erishgan yutuqlarini rag'batlantirish.

Ijobiy natijalarni kuzatib, mustahkamlashga ko'maklashish.

Bola va jamoa o'rtasida uzviy aloqani saqlash.

Bola shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash. Bolalarni jamoaga moslashtirish tarbiyachining pedagogik jarayondagi eng muhim vazifalaridan biridir. Bu jarayon samarali amalga oshirilganda:

Bolalar jamoaviy faoliyatga qiziqadi.

O'zaro hurmat va birdamlik hissi shakllanadi.

Guruhda sog'lom ijtimoiy muhit paydo bo'ladi.

Oilaviy hamkorlikni rivojlantirish. Moslashuv jarayoni bolaning o'ziga ishonchini oshiradi va uning shaxsiy rivojlanishini tezlashtiradi. Jamoada o'zini erkin his qilgan bola:

Ijodkorlik va tashabbuskorlikni rivojlantiradi.

Muomala qilish ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Muvaffaqiyatli ijtimoiylashuvga erishadi.

Bolani jamoaga moslashtirish jarayonida ota-onalar bilan hamkorlik qilish muhimdir. Tarbiyachi ota-onalarni jarayonga jalb qilsa:

Bola moslashuvini tezlashtirishga erishadi.

Ota-onalar bolaning rivojlanishiga faol hissa qo'shadi.

Bolalarni jamoaga moslashtirish tarbiyachidan katta e'tibor va puxta rejalashtirilgan pedagogik faoliyatni talab qiladi. Bu jarayonning bosqichma-bosqich amalga oshirilishi bolalarda ijtimoiylashuv jarayonini yengillashtiradi va ularning barkamol rivojlanishiga yordam beradi.

Tavsiyalar:

Har bir bolaga individual yondashuvni qo'llash.

Guruhda do'stona va ishonchli muhit yaratish.

Jamoaviy o'yinlar va ijodiy mashg'ulotlar orqali bolalarning moslashuvini qo'llab-quvvatlash.

Ota-onalar bilan doimiy aloqada bo'lish va ularga bolani moslashtirish bo'yicha tavsiyalar berish.

3. Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda innovatsion pedagogik yondashuvlar.

Ijtimoiy ko'nikmalar – bu shaxsning jamiyatda muvaffaqiyatli faoliyat olib borishi, samarali muloqot qilish, birgalikda ishlash va atrofdagilar bilan sog'lom munosabatlarni shakllantirishi uchun zarur bo'lgan fazilatlar to'plamidir.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish kelajakdagi hayotiy muvaffaqiyatning poydevorini yaratadi. Innovatsion pedagogik yondashuvlar bu jarayonni samarali va qiziqarli qilishda muhim rol o'ynaydi. Bugungi ma'ruza ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda qo'llaniladigan zamonaviy usullar, texnologiyalar va yondashuvlarni ko'rib chiqishga bag'ishlanadi.

Ijtimoiy ko'nikmalar turlari:

Muloqot ko'nikmalari: Do'stona va hurmatli suhbatlashish, fikrni aniq yetkazish.

Hamkorlik va jamoaviy ishlash: Jamoada vazifalarni bajarish, boshqalar bilan hamkorlik qilish.

Hissiy ong va boshqaruv: O'z his-tuyg'ularini anglash va nazorat qilish, boshqalarning hissiyotlarini tushunish.

Qaror qabul qilish va muammoni hal qilish: Tanlovlarni baholash va mos qarorlar qabul qilish.

Bolalar uchun ijtimoiy ko'nikmalar ahamiyati:

Bolaning o'zini jamiyatda qulay his qilishi.

Maktabga tayyorlanish uchun zarur bo'lgan asosiy malakalarni rivojlantirish.

Ijobiy o'z-o'zini anglash va boshqalarga hurmat bilan qarashni shakllantirish/

Innovatsion pedagogik yondashuvlar

Innovatsion yondashuvlar ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalar, usullar va pedagogik falsafalarni joriy qilishni nazarda tutadi. Quyida ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda foydalaniladigan asosiy yondashuvlar keltirilgan:

Interfaol metodlar

Mohiyati: Bolalarni o'zaro faol muloqotga jalb qilish va birgalikdagi muhokama orqali ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish.

Amaliy qo'llash:

Rolli o'yinlar ("Do'kondor va xaridor", "Shifokor va bemor").

Guruh bo'lib ijodiy loyihalar yaratish.

Foyda: Bolalar o'z fikrlarini ifodalashni o'rganadilar va boshqalarni tinglashni mashq qiladilar.

Gamifikatsiya (o'yinlashtirish)

Mohiyati: Ta'lim jarayoniga o'yin elementlarini kiritish orqali bolalarning qiziqishini oshirish.

Amaliy qo'llash:

Sovrinli kvestlar va vazifalar.

Jamoaviy o'yinlarda ishtirok etish.

Foyda: Bolalar o'zaro hamkorlikni o'rganadi, musobaqalashish madaniyatini shakllantiradi.

Emotsional ongni rivojlantirish texnikasi

Mohiyati: Bolalarni o'z his-tuyg'ularini ifodalashga va boshqalarni tushunishga o'rgatish.

Amaliy qo'llash:

Hissiy kartochkalar bilan ishlash ("Men hozir xursandman", "Meni xafa qilishdi").

Hayotiy vaziyatlarni dramatizatsiya qilish.

Foyda: Bolalar empatiya va o'zini anglash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Multimedia texnologiyalaridan foydalanish

Mohiyati: Audio, video va interaktiv vositalar yordamida ta'lim jarayonini boyitish.

Amaliy qo'llash:

Ijtimoiy vaziyatlarga oid animatsion videolarni ko'rsatish va muhokama qilish.

Elektron o'yinlar orqali jamoaviy hamkorlikni o'rgatish.

Foyda: Bolalarning diqqat-e'tibori oshadi, ijtimoiy masalalarni tushunish yaxshilanadi.

Kognitiv-ko'rgazmali metodlar

Mohiyati: Bolalarga ijtimoiy vaziyatlarni ko'rgazmali vositalar orqali tushuntirish.

Amaliy qo'llash:

"Qanday to'g'ri muloqot qilish kerak?" mavzusida ko'rgazmali plakatlar tayyorlash.

Guruh bilan birgalikda sahna asarlarini o'ynash.

Foyda: Bolalar vizual materiallar orqali bilimlarni mustahkamlaydi.

Steam-yondashuv

Mohiyati: Bolalarning fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika sohalarida birgalikdagi faoliyatini tashkil qilish.

Amaliy qo'llash:

Jamoaviy konstruktor yig'ish (masalan, Lego orqali).

Muammoni hal qilishga qaratilgan kichik loyihalar.

Foyda: Bolalar hamkorlikda ijodiy fikrlash va vazifalarni taqsimlashni o'rganadi.

Tarbiyachining roli va vazifalari

Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishdagi tarbiyachi vazifalari:

Faol kuzatish: Har bir bolaning ehtiyojlari va xulq-atvorini tahlil qilish.

Hamkorlikni tashkil etish: Bolalarning bir-biri bilan o‘zaro ta’sir qilishini rag‘batlantirish.

Yordam berish: Ijtimoiy muammolarni hal qilishda bolalarga yo‘l-yo‘riq ko‘rsatish.

Innovatsion usullarni qo‘llash: Ta’lim jarayonini qiziqarli va samarali qilish uchun zamonaviy metodlarni tatbiq etish.

Ota-onalar bilan hamkorlik:

Ota-onalarga ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantirish bo‘yicha maslahatlar berish.

Bolaning uy sharoitida o‘zaro muloqotini qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha tavsiyalar.

Ijtimoiy ko‘nikmalar bolalar uchun kelajakdagi muvaffaqiyat kalitidir. Innovatsion pedagogik yondashuvlar bolalarning bu ko‘nikmalarni qiziqarli va samarali shakllantirishga yordam beradi. Tarbiyachining vazifasi zamonaviy usullarni qo‘llab, har bir bolaning rivojlanishini ta'minlashdir.

Tavsiyalar:

1. Mashg‘ulotlarda interfaol va o‘yin metodlarini faol qo‘llang.
2. Har bir bolaning ehtiyojlariga individual e’tibor qarating.
3. Innovatsion texnologiyalardan foydalanib, ta’lim jarayonini yanada boyiting.
4. Ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirib, ularni bolalarning ijtimoiy rivojlanish jarayoniga jalb qiling.
5. **Bolalarning ijtimoiy moslashuvini kuzatish va baholash usullari: metodik yondashuvlar va amaliy tavsiyalar.**

Bolalarning ijtimoiy moslashuvi ularning jamiyatda o‘z o‘rnini topishi, boshqalar bilan muloqot qilish va jamoa faoliyatida ishtirok etish ko‘nikmalarini o‘z ichiga oladi. Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ijtimoiy moslashuv jarayonini kuzatish va baholash bola rivojlanishini to‘g‘ri yo‘naltirish va samarali pedagogik choralar ko‘rishda muhim ahamiyatga ega. Mazkur ma’ruza ijtimoiy moslashuvni kuzatish va baholash usullari, ular asosidagi metodik yondashuvlar hamda amaliy tavsiyalarni qamrab oladi.

Bolalarning ijtimoiy moslashuvini kuzatish – bu bola xulq-atvori, hissiy holati, muloqot ko‘nikmalari va jamoaviy faoliyatdagi ishtirokini sistematik tahlil qilish jarayonidir.

Kuzatishning maqsadlari:

Bola o‘zini jamoadagi roli va o‘rnini qanday his qilayotganini aniqlash.

Bolaning muloqot ko‘nikmalari va jamoaviy faoliyatdagi ishtirokini baholash.

Ijtimoiy moslashuvdagi qiyinchiliklarni aniqlash va ularga barvaqt chora ko‘rish.

Kuzatishning asosiy usullari:

Bevosita kuzatish: Bolaning kundalik faoliyatini va boshqalar bilan muloqotini bevosita tahlil qilish.

Holatlarni tahlil qilish: Bolaning jamoaviy o‘yinlar, o‘yinchoqlar bilan o‘zaro ta'siri va muammolarni hal qilishdagi xatti-harakatlarini kuzatish.

Savolnomalar va so‘rovlar: Ota-onalar va tarbiyachilardan bolaning ijtimoiy moslashuvi haqidagi fikrlarni to‘plash.

Bolalarning ijtimoiy moslashuvini baholash usullari

Baholashning mohiyati

Baholash – bolaning ijtimoiy rivojlanish darajasini belgilash va u o‘zaro muloqotda qanday muvaffaqiyatlarga erishayotganini aniqlash jarayonidir.

Baholashning asosiy usullari:

Kuzatish kartalari

Tavsifi: Bolaning faoliyatini baholash uchun maxsus ishlab chiqilgan shakllar (o‘yinlarda faol qatnashadimi, yangi do‘stlar orttiradimi, jamoada qanday rol o‘ynaydi).

Amaliy tavsiyalar: Har bir faoliyat turi bo‘yicha muntazam yozuvlar olib borish.

Balli baholash tizimi

Tavsifi: Bolaning ijtimoiy xulq-atvori ballar orqali baholanadi (masalan, 1 – moslashmagan, 5 – to‘liq moslashgan).

Amaliy tavsiyalar:

Mezonlar: do‘stona muloqot, jamoaviy vazifalardagi ishtirok, konfliktlarni hal qilish qobiliyati.

Har hafta yoki oyda ballarni umumlashtirish va dinamikani aniqlash.

Diagnostik testlar

Tavsifi: Bolaning hissiy holati va muloqot ko'nikmalarini o'rganuvchi maxsus psixologik testlar.

Amaliy qo'llash: "Kim bilan o'ynashni istaysiz?" kabi savollardan foydalanib, guruhdagi o'zaro munosabatlarni aniqlash.

Intervyu va suhbatlar

Tavsifi: Bola va ota-onalar bilan suhbat o'tkazish orqali bolaning moslashuv darajasi va qiyinchiliklarini aniqlash.

Amaliy tavsiyalar: Suhbatni bolaga qulay va qiziqarli shaklda tashkil qilish.

Metodik yondashuvlar

Individual yondashuv

Har bir bola shaxsiy ehtiyoj va imkoniyatlariga ko'ra kuzatiladi va baholanadi.

Bola uchun qulay va xavfsiz muhit yaratiladi.

Dinamik yondashuv

Bolaning ijtimoiy rivojlanish dinamikasi muntazam kuzatib boriladi.

Olingan natijalar asosida pedagogik faoliyatni rejalashtirish.

Integrativ yondashuv

Tarbiyachi, ota-ona va psixolog hamkorlikda ishlaydi.

Kuzatish va baholashda turli usullarni birlashtirish.

Amaliy tavsiyalar

Kuzatish va baholash jarayonida foydalanish mumkin bo'lgan amaliy usullar:

Rasm chizish orqali tahlil: Bolaga "O'z do'stlaringni chiz" deb topshiriq bering va uning jamoadagi aloqalarini tahlil qiling.

O'yin tahlili: Jamoaviy o'yinlarda bola qanday rol o'ynashini kuzatish.

Munozaralar va hikoyalar: Bola tomonidan hikoya qilingan voqealar orqali uning ijtimoiy hissiyotlarini aniqlash.

Baholash jarayonida e'tiborga olinadigan omillar:

Bola jamoada qanchalik faol.

O'zaro muloqotda samimiy va ochiqmi.

Muammoli vaziyatlarni qanday hal qiladi.

Kuzatish natijalaridan foydalanish bo'yicha tavsiyalar:

Bola xatti-harakatlarini mustahkamlash yoki o'zgartirish uchun maxsus pedagogik mashg'ulotlar tashkil etish.

Ota-onalarga bolaning ijtimoiy moslashuv jarayoni haqida batafsil ma'lumot berish va ularga maslahat berish.

Guruh muhitini yaxshilash uchun jamoaviy faoliyatni tashkil etish.

Xulosa

Bolalarning ijtimoiy moslashuvini kuzatish va baholash ularning jamiyatdagi o'rni va o'zaro munosabatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Tarbiyachilar innovatsion usullar va metodik yondashuvlarni qo'llab, bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini yaxshilashlari mumkin. Kuzatish natijalariga asoslangan pedagogik faoliyat esa bolaning ijtimoiy moslashuviga sezilarli yordam beradi.

Tavsiyalar:

Baholashni muntazam olib boring va natijalarni tahlil qiling.

Kuzatish natijalariga asoslangan individual yondashuvlarni qo'llang.

Ota-onalar bilan samarali hamkorlikni ta'minlang.

Mashg'ulotni o'zlashtirish uchun savollar

1. Nazariy bilimlarni tekshirish uchun savollar:

1. Ijtimoiy pedagogika tamoyillarining bolalar jamoasida moslashuv jarayoniga ta'siri qanday?
2. Bolalarni jamoaga moslashtirish jarayonining asosiy bosqichlarini izohlab bering.
3. Innovatsion pedagogik yondashuvlar ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda qanday rol o'ynaydi?
4. Bolaning ijtimoiy moslashuvini kuzatishda diagnostik testlarning o'rni qanday?
5. Baholash kartalarining bolalarni jamoaviy faoliyatga moslashtirishdagi ahamiyatini tushuntiring.

2. Amaliy bilimlarni tekshirish uchun savollar:

1. Bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini shakllantirish uchun qanday o'yin yoki mashqlarni tashkil qilishingiz mumkin?
2. Bolani jamoaga qo'shishda moslashuv qiyinchiliklarini qanday aniqlash va bartaraf etish mumkin?
3. "Gamifikatsiya" usulidan foydalangan holda bolalar uchun qanday faoliyat tashkil etish mumkin?
4. Tarbiyachi sifatida bolalar orasidagi muvozanatni saqlash uchun qanday metodlarni qo'llash maqsadga muvofiq?
5. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun interfaol muloqot usulini qanday tashkil etasiz?

3. Refleksiya uchun savollar:

1. Mashg'ulot davomida siz uchun eng foydali bo'lgan ma'lumot qaysi?
2. O'rgangan usullaringizni amaliyotda qanday qo'llashni rejalashtiryapsiz?
3. Jamoaga moslashuvda tarbiyachi va ota-ona hamkorligi qay darajada muhim?
4. Kuzatish va baholash jarayonidagi eng samarali usul deb nimani hisobladingiz?
5. Siz ishlagan guruh faoliyatidan qanday yangi tajriba oldingiz?

4. Kutilmagan vaziyatlar uchun savollar:

1. Agar bola jamoaviy faoliyatda qiziqish bildirmasa, qanday chora ko'rasiz?
2. Guruhda yangi bola boshqa bolalar bilan tezda til topisha olmasa, qanday pedagogik yondashuvni tanlaysiz?
3. Agar ota-ona bolaning moslashuvi borasida xavotir bildirse, qanday maslahatlar berasiz?
4. Moslashuv jarayonida bolalar orasida ziddiyat yuzaga kelsa, qanday aralashasiz?
5. Innovatsion usullarni qo'llashda qanday qiyinchiliklarga duch kelishingiz mumkin va ularni bartaraf etish yo'llari qanday?

Mashg'ulotning mazmuni

1-qism: Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ijtimoiy pedagogika tamoyillari

Amaliy topshiriq:

- Guruhga bo‘linib ishlash: Tarbiyachilar guruhlarga bo‘linib, quyidagi savolga javob topishadi:
 - “Ijtimoiy pedagogika tamoyillarining qaysi biri maktabgacha ta'limda bolalarning ijtimoiy moslashuviga ijobiy ta'sir ko'rsatadi?”
- Jamoaviy muhokama: Har bir guruh o'z tamoyillari va ularni qo'llash usullari bo'yicha taqdimot qiladi.

Kutilyotgan

natija:

Tarbiyachilar ijtimoiy pedagogika tamoyillari (ijtimoiy tenglik, shaxsiy yondashuv, hamkorlik, vaqtda izchillik) asosida pedagogik ishlarni rejalashtirish bo'yicha bilimga ega bo'ladilar.

2-qism: Bolalarni jamoaga moslashtirish jarayonini boshqarish bosqichlari va uning tarbiyachilar faoliyatidagi ahamiyati

Amaliy topshiriq:

Tarbiyachilar uchun rolli o'yin tashkil qilish:

Bir guruh "yangi bolalar guruhi", ikkinchisi "tarbiyachi" rolida bo'ladi.

Tarbiyachilar yangi bolalarni guruhga qo'shish uchun moslashtirish strategiyalarini qo'llab ko'radi.

Muhokama:

Jarayon qanday amalga oshirildi?

Bolalarni moslashtirish uchun qanday usullar muvaffaqiyatli bo'ldi?

Qanday muammolar paydo bo'ldi va ularni hal qilish uchun nimalar qilish kerak?

Nazariy qism bilan bog'lash:

Bolalarni moslashtirish bosqichlari – kutib olish, kuzatish, qo'llab-quvvatlash va baholash – o'z tajribalaridan kelib chiqib tahlil qilinadi.

3-qism: Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda innovatsion pedagogik yondashuvlar

Amaliy mashqlar:

1. Gamifikatsiya usuli bo'yicha o'yinlar:

Tarbiyachilar bolalar bilan "Do'stlik daraxti" o'yinini tashkil qilishni o'rganadilar.

Har bir qatnashchi daraxt shoxlariga "doʻstlik qoidalarini"ni yozib yopishtiradi.

2. Multimedia texnologiyalaridan foydalanish:

Tarbiyachilar bilan birgalikda ijtimoiy mavzudagi qisqa video tomosha qilinadi va u orqali bolalarga qanday dars berish mumkinligi muhokama qilinadi.

3. Interfaol muloqot usuli:

Tarbiyachilar kichik guruhlarda jamoaviy vazifani bajaradi: "Guruh bolalariga ijtimoiy koʻnikmalarni shakllantirish uchun innovatsion oʻyin gʻoyasini ishlab chiqish."

Natijalar taqdim qilinadi va muhokama qilinadi.

4-qism: Bolalarning ijtimoiy moslashuvini kuzatish va baholash usullari: metodik yondashuvlar va amaliy tavsiyalar

Amaliy topshiriq:

Baholash kartalarini ishlab chiqish:

Tarbiyachilar bolalarning ijtimoiy moslashuvini baholash uchun kuzatish kartalarini tayyorlaydi.

Har bir guruh oʻz mezonlari va baholash tizimini ishlab chiqadi.

Diagnostic testlar tayyorlash:

Har bir guruh ijtimoiy moslashuv darajasini aniqlash uchun test savollari va topshiriqlar ishlab chiqadi.

Testlar almashtiriladi va har bir guruh boshqasining testini sinovdan oʻtkazadi.

Muhokama:

Qanday kuzatish va baholash usullari eng samarali ekanligini tahlil qilish.

Amaliy yondashuvlar va usullarni birlashtirish boʻyicha takliflar.